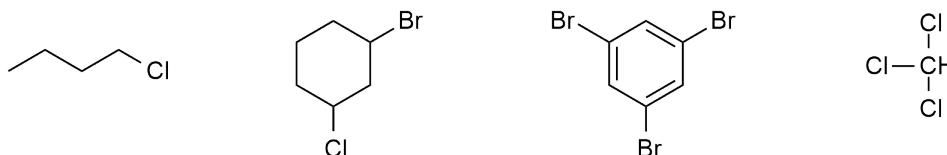

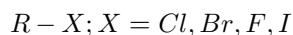
Organické názvosloví

Halogenderiváty alkylhalogenidy

Halogenderiváty (anorganickým názvoslovím alkylhalogenidy) jsou látky odvozené od organických struktur, kde je vodík nahrazen halogenem. Napojeným halogenem může být chlor, brom, jód a fluor. Jelikož halogeny se nacházejí v VII.A skupině PSP, váží se pouze jednoduchou vazbou na skelet molekuly. Viz obrázek:

Obecně lze vzorec halogenderivátu zapsat následujícím způsobem: (*R* – zbytek organické sloučeniny, *X* – halogen)

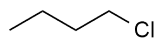
Při tvorbě názvů halogenderivátů je nutné vědět jejich umístění v tabulce funkčních skupin (minulá lekce, tabulka č. 2). Jedná se o skupinu, jenž se vyskytuje na konci celé tabulky, což nám naznačuje, že daná skupina nebude mít velkou názvoslovnou prioritu. Tato skutečnost je podpořena tím, že daná skupina vytváří pouze prefix (předponu), avšak sufix (příponu) postrádá. Viz úryvek ze zmiňované tabulky:

Charakteristická skupina	vzorec	předpona	přípona
Etery	–OR	alkoxy -	
Sulfidy	–SR	alkylsulfanyl -	
Halogensloučeniny	–X	halogen -	—
Nitrosoučeniny	–NO ₂	nitro -	

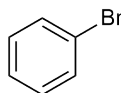
Tabulka 1: Konec přehledu prioritně seřazených funkčních skupin.

V rámci organického názvosloví jsou sloučeniny s halogeny na pochopení velice jednoduché, jelikož pouze před název hlavního skeletu připseme název prvku s příslušným lokantem. Nic se na tomto faktu nezmění ani při přítomnosti skupiny s větší názvoslovnou prioritou, jelikož opět budeme ohledně halogenů používat předponu. Pokud se ve struktuře objevuje pouze halogen, bereme ho jako hlavní skupinu a snažíme se mu přiřadit co nejmenší lokant. Struktury, obsahující halogen a skupinu s vyšší názvoslovnou prioritou, číslujeme tak, aby co nejnížší číslo bylo uděleno hlavní skupině (skupině výše v tabulce). Následující struktury se pokusí přiblížit celou problematiku:

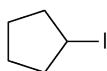
Struktury pouze s halogenem

1-chlorbutan
(nelze vynechat lokant 1!!)

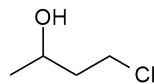

brombenzen

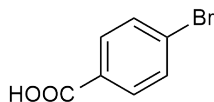

jodcyklopentan

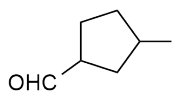
Struktury s halogenem a jinou skupinou

4-chlorbutan-2-ol

4-brombenzoová kyselina

3-jodcyklopentan-1-al
(lze vynechat lokant 1)

Autor: Jan Vrtílka